

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
економіки

Протокол № 1 від «01» вересня 2017

Зав. кафедри

_____ Волошина С.В.

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ»

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник:

Зиза О.О., доцент кафедри економіки, к.е.н.

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	Вибіркова для спеціальності 051 "Економіка"
Семестр	4
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	2
Лекції, годин	30
Практичні/ семінарські, годин	15
Лабораторні, годин	
Самостійна робота, годин	105
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	7
Вид контролю	залік

2. Мета та завдання дисципліни

Мета - засвоєння і поглиблення знань з аналізу закономірностей та особливостей функціонування основних моделей ринкових структур, основні принципи поведінки фірм та їх наслідки, особливості галузевої політики держави

Завдання - допомогти засвоїти та поглибити знання щодо загального та особливого в поведінці економічних суб'єктів на галузевих ринках, інституціональні чинники та їх вплив на специфіку економічного розвитку підприємства-виробника продукції, основні принципи формування ефективної стратегії та тактики поведінки економічних суб'єктів.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1: Основна парадигма економіки галузевих ринків					
Тема 1. Предмет і метод економіки галузевих ринків	12	2	1		9
Тема 2. Еволюція теорії галузевих ринків.	12	2	1		9
Тема 3. Структура галузевого ринку, ринкова концентрація та монопольна влада	14	3	2		9
Тема 4. Фірма як суб'єкт галузевого ринку.	12	2	1		9
Разом за змістовим модулем 1	50	9	5		36
Змістовий модуль 2: Організація та функціонування галузевих ринків					
Тема 5. Домінуюча фірма: ціноутворення та бар'єри входження та виходу	15	3	2		10
Тема 6. Інформація та поведінка фірм у умовах неповноти інформації	14	3	1		10
Тема 7. Диференціація продукту	15	3	2		10
Тема 8. Цінова дискримінація	15	3	2		10
Тема 9. Вертикальна інтеграція та вертикальні обмеження	14	3	1		10
Тема 10. Стратегічна взаємодія фірм на олігополістичному ринку.	14	3	1		10
Тема 11. Державне регулювання галузевих ринків. Антимонопольна політика.	13	3	1		9
Разом за змістовим модулем 2	100	21	10		69
Усього годин	150	30	15		105

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Години
1	Основна парадигма економіки галузевих ринків	1
2	Еволюція теорії галузевих ринків.	1
3	Структура галузевого ринку, ринкова концентрація та монопольна влада	2
4	Фірма як суб'єкт галузевого ринку.	1
5	Домінуюча фірма: ціноутворення та бар'єри входження та виходу	2
6	Інформація та поведінка фірм у умовах неповноти інформації	1
7	Диференціація продукту	2
8	Цінова дискримінація	2
9	Вертикальна інтеграція та вертикальні обмеження	1
10	Стратегічна взаємодія фірм на олігополістичному ринку.	1
11	Державне регулювання галузевих ринків. Антимонопольна політика.	1

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1: Основна парадигма економіки галузевих ринків			
Тема 1. Основна парадигма економіки галузевих ринків	9	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 2. Еволюція теорії галузевих ринків.	9	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 3. Структура галузевого ринку, ринкова концентрація та монопольна влада	9	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 4. Фірма як суб'єкт галузевого ринку.	9	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять, підготовка до модульного контролю	Опитування; тестування
Разом за змістовий модуль 1	36		
Змістовий модуль 2. Організація та функціонування галузевих ринків			
Тема 5. Домінуюча фірма: ціноутворення та бар'єри входження та виходу	10	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 6. Інформація та поведінка фірм у умовах неповноти інформації	10	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 7. Диференціація продукту	10	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 8. Цінова дискримінація	10	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 9. Вертикальна інтеграція та вертикальні обмеження	10	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 10. Стратегічна взаємодія фірм на олігополістичному ринку.	10	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять	Опитування; тестування
Тема 11. Державне регулювання галузевих ринків. Антимонопольна політика.	9	Виконання домашніх завдань, підготовка додаткового матеріалу до лекцій, семінарських занять, підготовка до модульного контролю	Опитування; тестування
Разом за змістовий модуль 1	69		
Усього	105		

7. Результати навчання

1	Знати теоретичні засади господарських ринків, сучасні підходи до визначення та аналізу ринкових структур
2	Знати базові моделі короткострокової та довгострокової рівноваги фірми-виробника, засоби впливу на ринкові структури

3	Вміти розробляти практичні рекомендації, які спрямовані на поліпшення стану суб'єктів галузевих ринків
4	Вміти аналізувати й оцінювати наслідки прийнятих рішень в короткостроковому та довгостроковому періодах
5	Вміти теоретично мислити, аналізувати та оцінювати факти, концепції, ідеї з критичної точки зору
6	Вміти теоретично мислити, аналізувати та оцінювати факти, концепції, ідеї з критичної точки зору

8. Форми навчання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Оцінювання знань студентів відбувається відповідно до виконання ними практичних робіт, виступів з доповідями, складання модульних контрольних робіт за модульно-рейтинговою системою. Поточний контроль знань студентів здійснюється на семінарських заняттях і полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі вивчення дисципліни. Підсумковий контроль включає модульну форму підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять і його результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу і в терміни, встановлені навчальним планом.

10. Розподіл балів, які отримують студенти протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
1	2		2	4		8
2	2		2	4		8
3	2		2	4		8
4	2		2	4	4	12
Разом за змістовий модуль 1	8		8	16	4	36
Змістовий модуль 2						
5	2	2	1	4		9
6	2	2	1	4		9

7	2	2	1	4		9
8	2	2	1	4		9
9	2	2	2	4		10
10	2		2	4		8
11	2		2	4	4	12
Разом за змістовий модуль 2	12	10	10	28	4	64
Усього	20	10	18	44	8	100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

- 1 Перелік сучасної вітчизняної і закордонної навчальної і наукової літератури.
- 2 Електроні лекції.
- 3 Тематична добірка матеріалів до практичних завдань.
- 4 Методичні вказівки до проведення контролю методом тестування.
- 5 Засоби діагностики.

12. Рекомендована література

Основна

- 4 Авдашева С. Б., Розанова Н. М. Теория организации отраслевых рынков: [учебник]. – Гл. 6. - М.: ИЧП "Издательство Магистр", 1998. – 320 с.
- 15 Вольчик В. В. Лекции по экономике отраслевых рынков. - Режим доступа: <http://economics.boom.ru/Lecture.htm>
- 16 Економіка галузевих ринків: [навч. посіб.] / А. І. Ігнатюк. – К.: ВІЩ "Київський університет", 2015. – 448 с.
- 17 Тироль Ж. Рынки и рыночная власть: теория организации промышленности: В 2-х томах. /Под ред. В.М. Гальперина и Н.А. Зенкевича; Пер. с. англ. – СПб: Экономическая школа, 2000. – Т. 1-2.
- 19 Шерер Ф., Росс Д. Структура отраслевых рынков. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 698 с.
- 20 Хэй Д., Моррис Д. Теория организации промышленности: В 2-х томах. / Пер. с. англ. под ред. А. Г. Слуцкого – СПб: Экономическая школа, 1999. – Т. 1-2.

Допоміжна

- 1 Кэмпбелл П. Макконнелл, Стэнли Л. Брю. Экономикс. - М.: Республика, 1992. - Т. 1, 2.
- 2 Курс экономической теории. Под ред. проф. А.В.Сидоровича. - М.: Изд-во "ДИС", 1997.
- 3 Курс экономической теории /Под общ. ред.: проф. Чепурина М.Н., проф. Киселевой Е.А. - Киров : Изд-во "АСА", 1996.
- 4 Маршалл А. Принципы политической экономии. - М., 1983. - Т.1, 2.

- 5 Общая экономическая теория (Политэкономия): учебник /Под общ. ред. акад. В.И.Видяпина, акад. Г.П.Журавлевой. - М.: Инфра-М, 2000.
- 6 Раймон Барр. Политическая экономия. Пер. с француз. - М.: Международные отношения, 1995. - Т. 1, 2.
- 7 Самуэльсон П. Экономика. - М.: Алгон, 1992. - Т. 1, 2.
- 8 Фишер С., Дорнбуш Р., Шмалензи Р. Экономика: Пер. с англ. со 2-го изд. - М.: "Дело ЛТД", 1993.

Інформаційні ресурси

- 1 Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс].- Режим доступу : [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
- 2 Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [http:// Міністерство фінансів України www.minfin.gov.ua](http://Міністерство фінансів України www.minfin.gov.ua)
- 3 Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>
- 4 Офіційний сайт Міністерства праці та соціальної політики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.minpraci.gov.ua>
- 5 Офіційний сайт Державної податкової служби [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://України www.sta.gov.ua>
- 6 Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 7 Офіційний сайт Антимонопольного комітету України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.amcu.gov.ua>